

BLAHOSLAVENSTVÁ (4. nedeľa cez rok)

Keď Ježiš videl veľké zástupy, vystúpil na vrch. A keď sa posadil, pristúpili k nemu jeho učeníci. Otvoril ústa a učil ich: „Blahoslavení chudobní v duchu, lebo ich je nebeské kráľovstvo. Blahoslavení plačúci, lebo oni budú potešení. Blahoslavení tichí, lebo oni budú dedičmi zeme. Blahoslavení lační a smädní po spravodlivosti, lebo oni budú nasýtení. Blahoslavení milosrdní, lebo oni dosiahnu milosrdenstvo. Blahoslavení čistého srdca, lebo oni uvidia Boha. Blahoslavení tí, čo šíria pokoj, lebo ich budú volať Božími synmi. Blahoslavení prenasledovaní pre spravodlivosť, lebo ich je nebeské kráľovstvo. Blahoslavení ste, keď vás budú pre mňa potupovať a prenasledovať a všetko zlé na vás nepravdivo hovoriť; radujte sa a jasajte, lebo máte hojnú odmenu v nebi.“ (Mt 5, 1-12a)

Jeden mních z bohatého kláštora navštívil pustovníka, ku ktorému chodievali ľudia pre duchovné rady: „Otče, počul som, že pravá chudoba je v duchu, ako učí evanjelium.“ „Správne,“ odpovie pustovník. „Teda aj ľudia, ktorí majú majetok, ale nelipnú na ňom, môžu byť v pravom slova zmysle chudobní duchom.“ „Správne,“ opäť odpovedal pustovník. Bohatého mnícha tá odpoveď potešila a už chcel odísť. Ale pustovník na neho zavolať: „Otče, mám k tebe prosbu. Mohol by si mi požičať osla na zajtrajšok, potreboval by som niekam zájsť.“ „Samozrejme, vezmi si môjho.“ „Nie, toho nie! Ja by som potreboval takého, ktorý nevrhá tieň na cestu, po ktorej ide.“ Bohatý mních sa zasmial: „Takého ale nenájdeš!“ „Rovnako nenájdeš bohatého človeka, ktorého srdce by nebolo naviazané na jeho bohatstvo!“

Ježišove blahoslavenstvá zachytávajú v svojich evanjeliách Lukáš i Matúš. Ich verzie nie sú úplne identické. Matúš uvádza blahoslavenstiev až deväť, Lukáš iba štyri. Odlišnosti sú aj vo formulácii blahoslavenstiev. Už v prvom Ježišovom výroku je rozdiel. U Matúša znie: „*Blahoslavení chudobní v duchu*“, u Lukáša: „*Blahoslavení chudobní*“. (Lk 6, 20)

Uvedomujeme si, že to nie je to isté. Myšlienka z príbehu o bohatom mníchovi je skôr v zhode s Lukášovou formuláciou blahoslavenstva. Je to dané aj tým, že Lukáš písal evanjelium pre skupinu kresťanov obrátených z pohanstva, ktorú v prvotnej Cirkvi tvorili hlavne nemajetné vrstvy. Lukáš s chudobnými sympatizuje a jeho evanjelium má spomedzi všetkých evanjelií najsilnejší sociálny dôraz.

Iná situácia bola v cirkevnej obci okolo evanjelistu Matúša. Ten písal evanjelium predovšetkým pre Židov, pre ktorých bolo bohatstvo odjakživa znakom Božieho požehnania. Bohatý bol ich praotec Abrahám, bohatstvom neopovrhovali ani ostatní patriarchovia. Matúš v bohatstve nevidel prekážku k spáse.

Obsahovo sú blahoslavenstvá pozvaním k svätosti života. Predstavujú nám svätosť reálne, vychádzajúc z každodenných životných situácií. Tým sa výrazne odlišujú napríklad od chápania svätosti v stredoveku, ktoré na nás dnes pôsobí nereálne ba až odpudivo práve pre svoju umelosť – kedy nábožní ľudia hľadali záľubu v sebatrýznení. Ich snaha o svätosť bola skôr istou formou „náboženského športu“, v ktorom šlo o dosahovanie mimoriadnych skutkov pokánia.

Blahoslavenstvá nám nepredstavujú svätosť ako morálnu bezchybnosť a dokonalosť. Skôr nadväzujú na biblickú predstavu svätosti takých osobností ako boli napríklad Abrahám či Eliáš. Títo ani zďaleka neboli ľuďmi bez chýb. Ich svätosť bola v tom, že ich srdce horelo pre Boha.

Mohli by sme povedať, že chudobní v duchu sú tí, ktorých najväčším bohatstvom je Boh a bez neho sa cítia prázdni a chudobní, aj keby mali značné majetky a hodnosti. Podobne ak evanjelium hovorí o hlade a smäde, má na mysli túžbu po Bohu a plnení jeho vôle, kedy človeka stravuje horlivosť za Božie veci. Duchovne plačúcich trápia vlastné hriechy – ale nie pre pocit vlastnej dokonalosti, ale preto, lebo neznesú, aby v prítomnosti lásky, akou ich miluje Boh, boli nečistí.

Pri nasledovaní Krista nejde o to, aby sme za každú cenu boli chudobní či prenasledovaní. Skôr ide o to, aby sme sa nezľakli chudoby, prenasledovania či diskriminácie, ktoré Kristov učeník vždy v nejakej miere bude zažívať.